

SXEDIO.350

6.12.1957: Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΚΗΡΥΣΣΕΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΚΥΠΡΙΟΥΣ

Ο αρχηγός της ΕΟΚΑ, Γεώργιος Γρίβας- Διγενής, έχοντας ως οδηγό την Παθητική Αντίσταση που είχε ακολουθήσει στην Ινδία ο Μαχάτμα Γκάντι, κήρυξε και στην Κύπρο, κατά τα τελευταία δύο χρόνια του αγώνα, Παθητική Αντίσταση και κάλεσε τον Κυπριακό λαό να σαμποτάρει κάθε προϊόν ή εμπόρευμα που προερχόταν από την Αγγλία.

Αυτό έγινε για την άσκηση οικονομικής πίεσης προς την τοπική και την κεντρική Κυβέρνηση και όπως σημειώνει ο Διγενής στο "Χρονικό" του μετά από την πλήρη εφαρμογή της Παθητικής αντίστασης η κυβέρνηση "διά να αντεπεξέλθω εις τας τας δαπάνας της εκτάκτου ανάγκης απεφάσισε την έκδοσιν κυβερνητικού λαχείου".

Στις **6.12.1957** ο αρχηγός της ΕΟΚΑ εξέδωσε την ακόλουθη διαταγή (Απομνημονεύματα Γεωργίου Γρίβα-Διγενή, Παράρτημα, σελ **66**):

"Πρέπει να προπαρασκευασθή το έδαφος διά την Παθητικήν Αντίστασιν (Π.Α.). Πριν ή απευθυνθώ προς τον λαόν διά προκηρύξεως ως προς την αιτηθησομένην εκ μέρους του πειθαρχίαν εις τας εντολάς και υποδείξεις της Οργανώσεως καθώς και διά τας ζητηθησομένας θυσίας, θα ήθελα όπως προπαρασκευασθή ο λαός και μου γνωσθούν αι τυχόν συναντηθησόμεναι αντιδράσεις.

Εις την προπαγάνδαν ταύτην, η οποία θα γίνη αποκλειστικώς διά ζώσης κατά τας συζητήσεις και ουχί εγγράφως ή διά χωνίου, δεν πρέπει να υπεισέλθωμεν εις λεπτομερείας ή να καθορίζωμεν τα αντικείμενα, τα οποία θα αποτελέσουν στόχους Π.Α. αλλά να αναφερώμεθα εις γενικά ζητήματα. Κύρια σημεία της προπαγάνδας θα είναι:

1. Ο μαχητικός αγών πρέπει να υποβληθῆ υπό του

συνόλου των Ελλήνων της νήσου διά της Π.Α. Ούτω έκαστος θα συμμετάσχη κατά ένα οιονδήποτε τρόπον εις τούτον και θα συνεισφέρει εις την ευόδωσιν του.

2. Η Π.Α. υπήρξε πάντοτε εν όπλον εις χείρας των καταδυναστευομένων λαών κατά του δυνάστου και ως παράδειγμα φέρωνται αι Ινδίαί.

3. Η Π.Α. περιλάβη τόσον αντικείμενα οικονομικά, όσον και διοικητικά τοιαύτα προς εξάρθρωσιν της κυβερνητικής μηχανής, η οποία απομυζά τον ιδρώτα του λαού και χρησιμοποιεί το χρήμα του διά να τρέφονται με παχυλούς μισθούς χιλιάδες Αγγλοι εν Κύπρω.

4. Γενικώς πρέπει να υποστηρίξωμεν την εγχώριον βιομηχανίαν και τα εγχώρια προϊόντα αντί να στέλλωμεν το χρήμα μας στο εξωτερικόν. Υποστηρίζοντας την εγχώριον παραγωγήν υποστηρίζομεν και τον εργάτην και αγρότην, διά της παρουσιαζομένης ούτω δυνατότητος εξευρέσεως εργασίας και καταναλώσεως των προϊόντων μας.

5. Διά της Π.Α. δεν πρόκειται να θίξωμεν είδη τροφών ή πρώτης ανάγκης, αλλά κυρίως τοιαύτα πολυτελείας και μπορούμε να πούμε ότι θα προφυλάξωμεν τις τσέπες μερικών ανοήτων που θέλουν να επιδειχθούν εις τον πλούτον των.

6. Εάν έκαστος Ελληνη, ως εις στρατιώτης, πειθαρχήση εις τας εντολάς της Οργανώσεως, τότε ασφαλώς το πλήγμα κατά του δυνάστου θα είναι βαρύ και θα συντομεύσωμεν τον χρόνον διά την απελευθέρωσιν μας".

(Μεταγλώττιση)

"Πρέπει να προπαρασκευασθεί το έδαφος για την Παθητική Αντίσταση (Π.Α.). Πριν ή απευθυνθώ προς το λαό διά προκήρυξης ως προς την πειθαρχία που θα του ζητηθεί στις εντολές και υποδείξεις της Οργάνωσης καθώς και για τις θυσίες που θα ζητηθούν, θα ήθελα όπως προπαρασκευασθεί ο λαός και μου γνωσθούν οι τυχόν αντιδράσεις που θα συναντηθούν.

Στην προπαγάνδα αυτή η οποία θα γίνει αποκλειστικά δια ζώσης κατά τις συζητήσεις και όχι εγγράφως ή με χωνί, δεν πρέπει να υπεισέλθουμε σε λεπτομέρειες ή να καθορίζουμε τα αντικείμενα, τα οποία θα αποτελέσουν στόχους Π.Α. αλλά να αναφερόμαστε σε γενικά ζητήματα. Κύρια σημεία της προπαγάνδας θα είναι:

1. Ο μαχητικός αγώνας πρέπει να υποβληθεί από το σύνολο των Ελλήνων της νήσου με την Π.Α. Ετσι ο καθένας θα συμμετάσχει κατά ένα οποιονδήποτε τρόπο σε τούτο και θα συνεισφέρει στην ευόδωση του.

2. Η Π.Α. υπήρξε πάντοτε ένα όπλο στα χέρια των καταδυναστευόμενων λαών κατά του δυνάστη και ως παράδειγμα φέρονται οι Ινδίες.

3. Η Π.Α. περιλάβει τόσο αντικείμενα οικονομικά, όσο και διοικητικά προς εξάρθρωση της κυβερνητικής μηχανής, η οποία απομυζά τον ιδρώτα του λαού και χρησιμοποιεί το χρήμα του για να τρέφονται με παχυλούς μισθούς χιλιάδες Άγγλοι στην Κύπρο.

4. Γενικά πρέπει να υποστηρίξουμε την εγχώρια βιομηχανία και τα εγχώρια προϊόντα αντί να στέλλουμε το χρήμα μας στο εξωτερικό. Υποστηρίζοντας την εγχώρια παραγωγή υποστηρίζουμε και τον εργάτη και αγρότη, με την παρουσιαζόμενη δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας και κατανάλωσης των προϊόντων μας.

5. Με την Π.Α. δεν πρόκειται να θίξουμε είδη τροφών ή πρώτης ανάγκης, αλλά κυρίως πολυτελείας και μπορούμε να πούμε ότι θα προφυλάξουμε τις τσέπες μερικών ανοήτων που θέλουν να επιδειχθούν στον πλούτο τους.

6. Εάν ο κάθε Έλληνας, ως ένας στρατιώτης, πειθαρχήσει στις εντολές της Οργάνωσης, τότε ασφαλώς το πλήγμα κατά του δυνάστου θα είναι βαρύ και θα συντομεύσουμε το χρόνο για την απελευθέρωση μας".

Ο Διγενής κήρυξε την Παθητική Αντίσταση με ένα φυλλάδιο του στο οποίο τόνιζε:

ΕΟΚΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ

Η Λευτεριά αποκτάται με αίμα και θυσίας. Αυτό μας διδάσκει η ιστορία αυτό μας διδάσκουν οι απελευθερωτικοί αγώνες του Έθνους. Αλ αυτόν τον δρόμον μας αναγκάζουν οι Αγγλοι να ακολουθήσουμε με την ανέντιμον πολιτικήν των.

Μας εμπαίζουν και συνεχώς αναβάλλουν την λύσιν του Κυπριακού με την ελπίδα ότι...θα βαρεθούμε και θα καθίσουμε ήσυχα και έτσι το Κυπριακόν να χωθή στα ντουλάπια του Υπουργείου Αποικιών.

Προς τούτο μας προβάλλουν εκάστοτε και νέα επιχειρήματα. Αρχικώς ήτο η αξία της Κύπρου ως στρατηγικής βάσεως κατόπιν ήτο η προστασία των πετρελαίων της Μ. Ανατολής, τα οποία εθεωρούντο περιουσία των Λόρδων, τώρα μας παρουσιάζουν νέον φρούτο, τον τουρκικόν παράγοντα, ο οποίος προ τινος ακόμη κοιμάτο και αδιαφορούσε τι συμβαίνει στην Κύπρο και σε ποιον αυτή θα περιέλθη.

Και μας λέγουν τώρα. Ησυχάστε για να εξευρεθή μια λύσις αποδεκτή από όλους τους ενδιαφερομένους. Αλλά πότε και ποία η λύσις αυτή, μέσα στον λαβύρινθον εις τον οποίον σκοπίμως και εντέχνως περιέπλεξαν το Κυπριακόν οι Τόρηδες και από όπου δεν φαίνεται ότι έχουν διάθεσιν να το βγάλουν, αφού και δεν μας λέγουν την λύσιν αυτήν; Συγχρόνως όμως και μας απειλούν εάν επαναρχίση...η βία.

Απαντούμεν στους ανεντίμους Τόρηδες: Δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια αναμονής αρκετά αναμέναμεν. Ως προς τας απειλάς σας, μας γνωρίζετε καλώς από το παρελθόν μας τες γράφουμε στα παληά μας τα παπούτσια. Εχουμε επίγνωσιν των κινδύνων, αλλά είμεθα έτοιμοι να τους αντιμετωπίσουμε οποθενδήποτε και εάν ούτοι προέρχονται. Θα αγωνισθούμε και θα νικήσουμε.

Είναι το ολιγώτερον αναιδεής να ομιλούν οι Αγγλοι περί επαναλήψεως της βίας εκ μέρους μας όταν

ο τόπος αυτός, παρά την εκχειρίαν μας δεν ησύχασε από συνεχείς ερεύνας και τραμπουκισμούς στρατιωτών, όταν εξακολουθούν αι απάνθρωποι μεταχειρίσεις καταδίκων, τας οποίας ο Φουτ αποκρύπτει αλλά και ευλογεί, και όταν τα βασανιστήρια συλλαμβανομένων εξακολουθούν, διά τα οποία ο Φούτ προσποιείται ότι ουδέν γνωρίζει. Οιοσδήποτε αμφιβάλλει περί τούτων, έχομεν αποδείξεις. Και όλα αυτά τα κάμνουν οι πραιτωριανοί του Φουτ, οι δε Αγγλοι της Βουλής των Κοινοτήτων τα θεωρούν αναγκαία διά την ειρήνευσιν της νήσου.

ΚΥΡΙΑΚΕ ΛΑΕ,

Θα σε καλέσω διά νέους αγώνας. Η ώρα πλησιάζει. Και πρέπει να κατέλθωμεν όλοι πάνοπλοι στον αγώνα. Οχι μόνον με το τουφέκι, αλλά και με την εγκαρτέρησιν και την απόφασιν να υποστήμεν οιανδήποτε υλικήν ζημίαν και στέρησιν. Ειδοποιήσαμεν ότι θα δώσωμεν πόλεμο. ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΝ. Και θα τον έχουν οι Αγγλοι αφού το θέλουν.

Πόλεμος ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ. Δηλαδή παντού θα πολεμάμε τον κατακτητή. Στην οικονομίαν του, στα διοικητικά μέτρα του. Παθητική Αντίστασις του πληθυσμού, εις ό,τι μπορεί ο καθένας να προσφέρει.

Ο ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ πόλεμος θα απαιτήσῃ συνεπώς όχι μόνον θυσίας αίματος αλλά και χρήματος. Η Οργάνωσις δεν εζήτησε από κανένα την εισφοράν χρημάτων ούτε και πρόκειται να ζητήσῃ. Θα ζητήσῃ όμως απο ωρισμένας κατηγορίας εμπόρων συναλλασσομένων με Αγγλικούς Οίκους ή βιομηχανίας, όπως σταματήσουν ή περιορίσουν τας συναλλαγάς των μετά τούτων. Θα ζητήσῃ ακόμη από το κοινόν να περιορίσῃ ωρισμένας ανάγκας και απαιτήσεις του ώστε να εξοικονομή τα περισσόττερα που του χρειάζονται να ζήσῃ από την εγχώριον βιομήχανο. Θα ζητήσω ακόμη ωρισμένας θυσίας από άλλας κατηγορίας ατόμων, τα οποία εν καιρώ θα υποδείξωμεν. Ούτω πράττοντες όλοι υποβηθούμεν τον αγώνα και φέρομεν εγγύτερον το τέρμα του.

Οι πρόγονοι μας του **21** έδωσαν τας περιουσίας

των διά την συντήρησιν του αγώνος και υπέστησαν στερήσεις μέχρι και της πείνης. Και οι Κύπριοι χάριν της ελευθερίας των οφείλουν να συνεισφέρουν, όχι δίδοντες τις περιουσίες των, αλλά ελαττώνοντες τα κέρδη των και περιορίζοντες τας ανάγκας των.

Αφ' ετέρου όμως πρέπει να υποστηρίξουμε την εγχώριον βιομηχανίαν αγοράζοντες ό,τι χρειαζόμεθα από τον τόπον μας, διότι το χρήμα που θα διαθέσωμεν θα μείνη στον τόπον μας, και γιατί, ακόμη, η εγχώριος βιομηχανία απασχολεί Κυπρίους εργάτας ή αύξησις δε της καταναλώσεως εγχωρίων προϊόντων εις βάρος των εισαγομένων εκ της Κοινοπολιτείας, σημαίνει επί πλέον και απασχόλησιν εργατικών χειρών.

Το σύνθημα μας είναι:

- Περιορισμός των εισαγωγών εκ των χωρών της Κοινοπολιτείας.

- Περιορισμός των αναγκών μας.

- Συντήρησις μας, ει δυνατόν, εξ ειδών της εγχωρίου βιομηχανίας.

Ελπίζομεν να εύρωμεν ειλικρινή κατανόησιν τόσοσιν εκ μέρους των εμπόρων όσον και εκ μέρους του καταναλωτικού κοινού και να έχωμεν την αμέριστον και ενθουσιώδη υποστήριξιν και συμπαράστασιν των εις την νέαν μορφήν αγώνος. Να είναι δε πάντες βέβαιοι, ότι η κατά τοιούτον τρόπον συμβολή των θα είναι μεγίστη και δεν θα μείνη άνευ της δεούσης εκτιμήσεως, αλλά και θα τύχουν ούτοι εκ μέρους μας της υποστηρίξεως κατ άλλον τρόπον διά τας τυχόν ζημίας των διά των διαταχθησομένων μέτρων.

Η παρούσα αποτελεί απλήν προειδοποίησιν, σκοπόν έχουσα να περοετοιμάση όλους και να τους υποδείξη το καθήκον των. Πότε θα αρχίση ο ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ πόλεμος και τι ακριβώς θα ζητήσωμεν από τον Ελληνικόν λαός θα κοινοποιήσωμεν εν καιρώ. ΟΛΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΟΙ.

Ειδοποιούμεν όμως το κοινόν να προσέξη από τυχόν εκμετάλλευσιν, εκ μέρους διαφόρων επιτηδείων και απατεώνων, καθόσον τα διαταχθησόμενασ υπ ημών δεν πρόκειται κατ ουδένα τρόπον να θίξουν τρόφιμα ή

άλλα είδη πρώτης ανάγκης, αλλά μόνον είδη πολυτελείας και τοιαύτα χρησιμοποιούμενα μόνον υπό των ολίγων και των οποίων μάλιστα μπορούμε να πούμε ότι θα ήτο περιττή η χρησιμοποίησις των. Ίσως μάλιστα να ωφελήσουμε και τες τσέπες μερικών ανοήτων οι οποίοι ή θέλουν να επιδείξουν τον πλούτον των ή να χρησιμοποιήσουν διάφορα αντικείμενα στα οποία να φέρουν την μάρκαν του εξωτερικού ενώ πολλά τούτων θα μπορούσαν να προμηθευθούν από τον τόπον μας.

Η φτωχολογιά δεν πρόκειται τίποτε να στερηθή.

ΕΟΚΑ. Ο Αρχηγός ΔΙΓΕΝΗΣ

Η εφαρμογή της Παθητικής Αντίστασης έγινε όπως σημειώνει ο ίδιος ο αρχηγός της ΕΟΚΑ κατά στάδια και τα τέλη Φεβρουαρίου 1958 έδωσε οδηγίες για παραίτηση των μουχταρών και των κοινοτικών συμβουλίων ανάπτυξης και στη συνέχεια έδωσε οδηγίες για μποϊκοτάρισμα ειδών ζαχαροπλαστικής, τσιγάρων, οινοπνευματωδών ποτών, εισαγόμενων ενδυμάτων, αγγλικών ασφαλιστικών εταιρειών ενώ έδωσε οδηγίες για να φορούν οι κύπριοι ότι παρήγονταν στον τόπο όπως τα κυπριακά ενδύματα γνωστά ως Αλατζιές.

Πολλοί ακολούθησαν τις οδηγίες του Διγενή και άλλοι όχι. Η πλειοψηφία όμως σιγά, σιγά άρχισε να το δέχεται και σταδιακά έκαμαν την εμφάνιση τους οι Αλατζιές και τα υφαντά, δηλαδή ρούχα για υποκάμισα, γυναικεία φορέματα, γυναικεία και ανδρικά κοστούμια ή παντελόνια από ύφασμα που ύφαιναν οι κυπρίες στον αργαλειό.

Έτσι η Αλατζιά αντικατέστησε τελικά το αγγλικό κασμήρι.

Ακόμα η έκκληση του Διγενή για παραίτηση των μουχταρών και αζάδων εφαρμόστηκε πιστά και σε πολλές κοινότητες οι παραιτήσεις ήταν ομαδικές και η βρετανική διοίκηση δυσκολευόταν να βρει συνεργάτες στις διάφορες πόλεις και τα χωριά για να εφαρμόζει έστω και τις παραμικρές αποφάσεις.

Η Παθητική Αντίσταση πήρε διαστάσεις και οι υποστηρικτές της ΕΟΚΑ στην προσπάθεια τους να την

προωθήσουν έφθασαν μέχρι τα άκρα.

Σε μια περίπτωση στη Λευκωσία ένας νέος, μέλος της ANE, της νεολαίας της ΕΟΚΑ, επιτέθηκε εναντίον μιας νέας και αφού της έβγαλε τα παπούτσια που ήταν αγγλικά, τα ξέσχισε για παραδειγματισμό, αφήνοντας της στο δρόμο ξυπόλητη.

Άλλοι έβαφαν με μπογιές τα φορέματα γυναικών γιατί αγγλικά φορέματα, ενώ η ΕΟΚΑ με φυλλάδια της καλούσε το κοινό να σαμποτάρει ονομαστικά τα καταστήματα που πουλούσαν αγγλικά προϊόντα, ακόμη και γυναικείες πετσέτες υγείας.